

Overweging 1^e Pinksterdag, zondag 20 mei 2018 Citykerk Het Steiger

Voorganger: Co Elshout

Lezingen: Exodus 20, 1-17, Handelingen 2,1-21, Johannes 20, 19-23

Lieve mensen,

Misschien hebt u de eerste lezing met verbazing aangehoord: de Tien Geboden! Die staan toch allang in het museum van onze godsdienstigheid? De kinderen op de protestants-christelijke school moesten vroeger deze geboden uit het hoofd leren. En in protestantse kerken was het (en hier en daar is het nog) gebruikelijk de Tien Geboden aan het begin van de zondagmorgendienst voor te lezen, meestal gekoppeld aan de schuldbelijdenis. En je ziet ze ook nog wel op grote borden aan de muur. Tegenwoordig spreken we veelal van de Tien Woorden en beleven we die niet meer als opdracht maar meer als belofte: zo zal het zijn als we in een goede samenleving zijn. Gods loflied als symbolische samenvatting van zijn Woord en zijn geboden. Niet voor niets worden al deze woorden ingeleid met deze proclamatie: “Ik ben de Eeuwige, God-over-jou, die jou hebt doen uittrekken uit het land van Egypte, uit het slavenhuis.” Alle woorden die nu volgen staan in dat licht: laat het nu niet meer fout gaan. Het is meer belofte dan gebod, meer verbond van trouw dan wet, misschien wat gedateerd maar eigenlijk heel menselijk.

U zult misschien zeggen: Interessant, maar wat heeft dit te maken met Pinksteren? Wel, wij christenen hebben het Pinksterfeest gekaapt. Wij denken altijd maar dat de heilige Geest met ons is begonnen, toen daar in Jeruzalem. Sommigen noemen Pinksteren dan ook de verjaardag van de kerk alsof er daar vóór niets was. Maar Gods Geest zweefde al over de oerwateren en zou die Geest Mozes en de profeten niet hebben beroerd? Over de verbazing met Pasen zijn we wel een beetje heen, als we ons realiseren dat Jezus met zijn apostelen een heel ander Paasfeest vierde; “de uittocht uit Egypte” hoor ik u al fluisteren. Maar Pinksteren? Het verhaal in Handelingen begint met de opmerking: “Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak, waren ze allen bijeen op dezelfde plaats.” Ja, natuurlijk waren ze bijeen om het Pinksterfeest te vieren, joods Pinksterfeest, ‘Sjawot’ of ook wel het Wekenfeest genoemd, want het is precies zeven weken tellen na Pèsach.

En wat viert men nu in joodse kringen op het Pinksterfeest? Wel, zoals men dat zo mooi zegt: het is het feest van het geschenk van de Thora. U weet: de Thora (ook wel de Wet genoemd) zijn de eerste vijf boeken van de Bijbel, traditioneel

'de boeken van Mozes' genoemd. Zij vormen feitelijk het Woord van God. En dat Woord heeft God aan Mozes en zijn volk gegeven, daar op de berg Sinaï. God gaf zijn Woord. Dat zijn de woorden die opgeschreven staan. Daarnaast is er ook de joodse mondelinge traditie. Ook die staat onder het beslag van de heilige Geest. Maar je woord geven, is ook een belofte van trouw. God gaf zijn Woord op de Sinaï. Pinksteren is dus ook een trouwfeest, een huwelijk. Er is een verbond gesloten. En dat vieren we met Pinksteren. Gods Woord en Gods Geest zijn één. Als we dat fundament weghalen, blijft er een onbegrijpelijk en wellicht wat zweverig feest over.

De christelijke traditie heeft op de heilige Geest heel veel begrippen geplakt: zoals de wijsheid als een schone, stralende vrouw en troost, bezieling, inspiratie. Het lijkt wel of alles van God en de mensen samenbalt, symboliseert in die heilige Geest. Als we niets meer met God kunnen en Jezus als een mooi verhaal wegzetten, houden we de inspirerende Geest maar al te graag in ons midden. Alle dromen en vergezichten dichten we haar toe (ja, de Geest is vrouwelijk). Ik zou zeggen: niets mis mee, maar het zweeft zonder dat joodse fundament. Maar wij zijn toch van het nieuwe verbond; het oude is Israël ofwel de synagoge, het nieuwe de kerk? Nee, driewerf nee! Daarom heet Jezus geen Mozes maar Jezus, in het Hebreeuws Jehosjoea (Jozua). Hij die komt na Mozes. Hij die Mozes gaat toepassen en zijn mensen naar het Land van de belofte brengt.

En wat gebeurde er nu op die mooie Pinksterdag, daar in Jeruzalem? Om het een beetje flauw te zeggen: ineens viel het kwartje bij de apostelen. Ja, Jezus is Jehosjoea. De Wet, de Thora is geen dode letter maar leven, geheiligd leven. Wat we hoorden dat ervaren en beleven we hier en nu. Al die oude verhalen kleuren ons leven. Bevrijding uit de slavernij, dat is de kern van de Bijbel. Ja, en dat roept ook vandaag ons hier en nu wakker. We hebben daar een verleden mee. En in hoeverre zijn we verder los van alle dwang? Je kunt aan van alles verlaafd zijn, ook aan je kerk of je godsdienstigheid. En is de woestijn alleen maar ver weg? Leven dat geen leven is? Ja, oorlog en rampen, honger en noem maar op. Maar eenzaamheid, pijn en verdriet. Het verlies van geliefden. God waar bent u nou? Die roep is in de woestijn.

Maar lieve mensen, er is een spoor door de woestijn, eeuwenoud en razend actueel. Juist nu we als kerk, kerken, hier vooral in dit land en dan vooral voor al eerder gesettelden hier zo marginaal is geworden - en als we niet oppassen vechten of treiteren we elkaar nog de tent uit, of laten we ons monddood maken - juist nu voelen we ons in de vereenzaming van de woestenij. Vroeger

hadden wij een 'woord voor de wereld' en Pinksteren was een groot zendings- c.q. missiefeest. De bestemming van de collecte is nog een restant. Maar nu stamelen we iets van bezieling, inspiratie en ander goede bedoelingen. En zo laten we ons kisten.

Maar nee toch. We hebben ten minste elkaar! Wanneer worden we geen spoorzoekers meer maar spoorvolgers? We gaan geloven, leren en vieren dat het een aard heeft. Meer nog, dat het soms al even een hemel op aarde is. Zie je al vlammetjes op de hoofden om je heen? Mozes en zijn weg en Jehosjoea en zijn intocht toen maar ook nu. We have a dream. Wij geloven en gaan voor het grote visioen van vrede en gerechtigheid in deze wereld en van troost en moed in ons eigen bestaan. Ja, misschien heel anders dan we gewend waren, maar we gaan op weg, er is toekomst als wij God Geest over ons laten waaien, ons door haar laten inspireren. Zet de deuren maar open, laat het maar tochten, vandaag en al onze dagen. Daarom bidden wij en zingen wij. In Gods naam gaan wij kleur bekennen, als een vernieuwd verbond.